

Mõttepaber

Riigile kuuluvate sihtasutuste juhatuse ja nõukogu liikmetele huvide deklareerimise kohustuse panemise otsustamiseks

Huvide deklareerimise eesmärk on teadvustada deklarandi ametikohustuste täitmist mõjutada võivad huvid ning muuta need kontrollitavaks. Siiski kaasneb huvide deklareerimise kohustusega märkimisväärne riive, mistõttu peab vastava kohustuse kehtestamine olema kaalutletud otsus – õigus kehtestada huvide deklareerimise kohustus on ainult juhul, kui ametiisikul on pädevus käsutada avalikku vahendit ning puuduvad tõhusamad vahendid korruptsiooniohu vältimiseks.

SA juhatuse ja nõukogu liikmele huvide deklareerimise kohustuse kehtestamise kaalumisel, hinda esmalt sihtasutuse tegevust.

SA tegevust iseloomustavad tegurid:

- SA põhiülesandeks on rahaliste toetuste jagamine, laenude või tagatiste andmine.
- SA käsutatava avaliku vahendi maht.
- SA tegevuse osas eksisteerib kaalukas avalik huvi.
- SA rakendatud meetmed korruptsiooniohu vältimiseks.

Juhatuse liikmele huvide deklareerimise kohustuse panemisel kaalu järgmisi tegureid:

- Juhatuse on üheliikmeline.
- Juhatuse igal liikmel või mõnel neist on õigus esindada sihtasutust kõikide tehingute tegemisel.
- SA-l ei ole nõukogu¹.
- SA audiitorkontrolli kohustus².
- Nõukogu pädevuses olevate otsuste tegemine on põhikirjaga delegeeritud juhatusele.
- Juhatuse liikme osalemine otsuste või tehingute tegemisel (näiteks läbirääkimistel, ekspertkomisjonides, otsuste vastuvõtmise aluseks olevate materjalide koostamises jms).
- Juhatuse liikmel on vähemalt 10% osalus juriidilises isikus, mis teeb toiminguid SA-ga.
- Juhatuse liige on juriidilise isiku, mis teeb toiminguid SA-ga, juhtimis- või kontrollorgani liige.
- Juhatuse liikme või temaga seotud isikute huvid SA tegevusvaldkonnas.

Nõukogu liikmele huvide deklareerimise kohustuse panemisel kaalu järgmisi tegureid:

- SA-l on arvestatavas mahus tehinguid, mis väljuvad igapäevase tegevuse raamest (sh osaluste omandamine ja lõppemine äriühingus ning kinnisasjade ja registrisse kantud vallasasjade võõrandamine või asjaõigusega koormamine).
- SA audiitorkontrolli kohustus.
- Huvide deklareerimise kohustuse mõju võimaliku nõukogu liikme otsusele nõukogu liikmeks asumisel.
- Nõukogu liikmel on vähemalt 10% osalus juriidilises isikus, mis teeb toiminguid SA-ga.

¹ Sihtasutuste seaduse § 34 lg 2² kohaselt kinnitab nõukogu puudumise korral majandusaasta aruande juhatuse. Kuigi seadusest selline võimalus tuleneb, ei ole teada, et riigile kuuluvates sihtasutustes ei oleks nõukogu.

² Raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrollikohustus on sätestatud audiitoritegevuse seaduses (§ 91, 92, 95¹) ning riigi asutatud sihtasutuse juhtimise erisused riigivaraseaduses (§ 89).

- Nõukogu liige on juriidilise isiku, mis teeb toiminguid SA-ga, juhtimis- või kontrollorgani liige.
- Nõukogu liikme või temaga seotud isikute huvid SA tegevusvaldkonnas.